

Strazburg Notları

Yunus ZEYREK

Ahıska Türklerinin vatana dönüş süreciyle ilgili temaslar çerçevesinde Strazburg'a ikinci gelişim.

Strazburg, Avrupa'nın başkenti unvanına sahip bir şehir. Zira Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi önemli kuruluşlar bu şehirde bulunmaktadır.

Cenevre ve New York gibi ülke başkenti olmadığı hâlde, milletlerarası kuruluşları barındıran birkaç şehirden biridir. Burası, *Avrupa'nın Başkenti* unvanını taşımaktadır.

Almanya sınırındaki Alsas eyaletinin merkezi olan Strazburg, Alman-Fransız kültürlerinin de bir arada yaşadığı şehirdir. Tarihte birkaç defa Fransa ile Almanya arasında el değiştirmiş, nihayet Fransa'ya bırakılmıştır.

Strazburg, yalnız siyasî bir merkez değil, kültürel yönden de önemli bir şehirdir. Şehir, 1988'de UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmış. Notre-Dame Katedrali ve Petite France bölgesi, görülmeye değer yerleridir.

Strazburg aynı zamanda büyük bir öğrenci şehridir. Buradaki üniversiteler, uluslararası üne sahip olup öğrencilerinin % 20'si yabancısıdır. Matbaayı ilk defa Çin'de Uygur Türkleri icat etmiş olsa da Gutenberg'in matbaayı bu şehirde icat ettiği söylenir. Şehrin belli başlı meydanlarından biri onun adını taşımaktadır.

Burada hayli Türk öğrenci de var. Finlandiya'da doğup büyümüş Türk babanın kızı Selmi, Strazburg Üniversitesi'nde Türkoloji okuyor. Bu seyahatimizde bize mihmandarlık etti.

Buraya geldiğimde Sa-
met Ağaoğlu'nun "Strass-
burg Hatıraları" adlı küçük
kitabı aklıma gelir. Merhum
Ağaoğlu, 1930'lu yılların
başında hukuk ihtisası için
geldiği Strazburg'da iki yıl
kalmış. Neredeyse seksen
yıl önceki Strazburg'u anlatı-
yor. Aynı caddeler, aynı mey-
danlar ve tabii aynı katedral!
Yalnız o, "Burası iki yüz bin
kişilik meşhur bir şehir" de-
diği yer bugün üç yüz bin! Şu
ifadeleri çok anlamlı, "Bura-
sı iğneden otomobile kadar
yapan bir sanayi merkezidir.
Burası dün Almanya'nın
Fransa'yı gözetleyen, bugün
Fransa'nın Almanya'yı tehdit
eden gözüdür."

Acaba diyorum, bu gö-
zetleme ve tehdit unsurunu
bertaraf etmek için mi Avrupa'nın siyaset merkezi
yapılmış...

Çok eski mimarlık eserlerini barındıran bu şehrin
herhalde en önemli yapısı Katedral. Katedral mi-
marisi, öteden beri Avrupa şehirlerinin bir klasiğidir.
Lâkin buradaki katedral, diğerlerinin birçoğunu geri-
de bırakır özelliklere sahip. XI. yüzyılın eseri olan bu
yapı, 142 metre yüksekliğinde ve tek kuleye sahip.

Strazburg'a uçakla veya trenle gitmek mümkün.
Çok güzel bir istasyonu var. Şehir içinde otobüs ve
tramvayla istediğiniz yere rahatlıkla gidebilirsiniz.
Ama en iyisi bir şehir haritasını alıp İll nehri kanalı
etrafında dolaşmak, *Petite France*'te bir kahve iç-
mek... Vaktiniz varsa bu kanalda yüzen üstü açık
veya camla örtülü vapurla, bir müze görünümündeki
orta şehir bölgesinin etrafını da dolaşabilirsiniz.

Bazı ölçüleriniz varsa burada yemek işi bir mese-
le olabiliyor. Hey'etteki arkadaşlarla bir öğle yeme-
ğinde İtalyan lokantasına gittik. Kocaman bir yemek
tarifesi içinde kalakaldık! Yemeyeceğiniz ne kadar
şey varsa bu tarifede mevcut! Nihayet peynirli pizza-
da karar kıldık. Hele yemek işini ciddiye almayıp da
geç saatte lokanta aramaya başlayınca aç kalacak-
tık! Bereket versin ki bir McDonalds bulduk! Ama
ne yiyeceksin? Eh flet-fish! Aman öte dursun böyle
balık, gece beni kıvrandırdı! Neyse ki son akşam
bir Türk dönercisi bulduk da rahat bir nefes aldık...
Ama garsonu ayaküstü bir testten geçirdik! Zira Yu-
nanlılar da dönerci kesildiler ya! Neyse ki bizimki
hakiki Aksaraylı!

Bu gidişimde arkadaşım İlyas Doğan'la yaya gez-
menin son sınırına dayandık. Saat 17.00'de baş-
layan kanal etrafındaki yürüyüş dört saatten fazla

sürdü. Otele döndüğümüzde
bitkin haldeydik. Kanal üzerindeki
sayısız köprülerin birçoğunun
üzerinden geçtik; insanı yüzyıllar
öncesine götüren yapıların man-
zaralı fotoğraflarını çektik. Petite
France'de makinem tarihin fotoğraflarını
çektik. Daracık sokaklar,
tarihî evler, kahvehaneler ve
tabii ki kanal ve köprüler... Hele
burada bir köprüyü (Ponts Cou-
verts) geçmeden sola inince kar-
şınıza çıkan dev çınar, her zaman
insanın hayretini mucip oluyor.

Şehrin belli başlı meydanlarını
da unutmamak: Kleber, Cumhuriyet,
Gutenberg, Broglie...

Katedralin karşısında hediye-
lik eşya satan dükkânlara girdik.
Bu şehrin sembolü olan bir leylek
biblosu aldım.

Bence Strazburg'da ruhu din-
lendiren en güzel yer Orangerie Parkı'dır. Avrupa
Konseyi binasından çıkıp önce sola biraz sonra da
sağa sapınca, kendinizi bu uçsuz bucaksız parkın
içinde bulursunuz. Ağaç, su ve çiçekle donanmış
yemyeşil bir âlem...

Son gün, kaldığımız otelin lobisinde birisiyle ta-
nıştık ki ondan da söz etmeliyim. Sarı saçlı ve mavi
gözlü olan Şamil Şabanov'a birkaç dakika içinde
birçok soru sordum. Bu soruların cevaplarını özet-
leyeyim:

"Batumlu bir ailenin çocuğuyum (1967). 1925-
Batum doğumlu olan babam Ömer, 1993'te
Kazakistan'da vefat etti. Annem Sonya, Kazan Ta-
tarlarından olup hayattadır ve Almatı'da yaşıyor.
Babam Batum'un Kobulet kazasına bağlı Cakvi kö-
yündenmiş. 1944 yılında Ahıska Türkleriyle beraber
Kazakistan'a sürülmüş. Eşim Larisa, Kazakistan'a
sürülmüş olan Volga Almanlarından. Yirmi yıllık
evliyiz; birbirimizi severek evlendik (1990); çocu-
ğumuz olmadı. Evlendikten iki yıl sonra Almanya'ya
geldik (1992). Şimdi Alman vatandaşıyız ve Han-
nover yakınlarında Hamel kasabasında yaşıyoruz.
Eşim satış elemanı olarak çalışıyor. Almanca bili-
yorum, eşim de Türkçe'yi anlıyor fakat aile içinde
Rusça konuşuyoruz."

Şamil, Kazakistan'dan tanıştığı arkadaşımız Zi-
yaddin Beyi Frankfurt'a götürmek üzere gelmiş.
Onunla konuşurken bir ömrü birkaç dakikaya sığdır-
dık! Şamil'in aile hayatı, Stalin döneminin vahşetini
ortaya koyma konusunda başlı başına bir örnektir.

Strazburg Notları, Strazburg'la bitmedi. Ne ya-
parsınız ki sular hep inişe doğru akıyor! ●

